

Жоба туралы қысқаша ақпарат

Жоба аты	AP26104327 "Дінаралық диалогты қолдау және жалпыұлттық бірлікті нығайту үшін жасанды интеллект алгоритмін әзірлеу: діни мәтіндерді талдау алгоритмдері және мәдени өзара әрекеттесу платформасын құру"
Жоба өзектілігі	Жобаның өзектілігі бірнеше мәселелермен негізделген: - дінаралық диалог үшін жүйеленген платформалардың болмауы: Қазіргі уақытта әртүрлі діни топтар арасында конструктивті қарым-қатынас үшін тиімді құралдар жоқ. - ұлттық консолидацияда діни дәстүрлерді жеткіліксіз пайдалану: діни ілімдердің ұлттық бірлікті нығайтуға қалай ықпал ете алатынына жүйелі көзқарас жоқ. - радикализация және діни шиеленіс тәуекелдері: діни келіспеушіліктерді кейбір халық топтарын радикализациялау үшін пайдалану мүмкіндігі қоғамдық тұрақтылыққа қауіп төндіреді.
Жоба мақсаты	Жобаның мақсаты – діни мәтіндер мен дәстүрлерді талдау арқылы дінтану білімдерін пайдаланып, дінаралық диалогты қолдау және жалпыұлттық бірлікті нығайту үшін әдіснамалық негіз құру, сондай-ақ мәдени өзара әрекеттесуді қолдайтын онлайн-платформаның моделін әзірлеу. Жоба Қазақстан Республикасының көпұлтты және көпконфессиялы қоғамы жағдайында діни жүйелерді және олардың ұлттық сәйкестікті нығайтудағы рөлін терең зерттеуге бағытталған.
Жоба міндеттері	- Әртүрлі конфессиялардың қасиетті жазбалары мен негізгі философиялық мәтіндерін салыстырмалы дінтану зерттеуі. - Қазақстанның ұлттық сәйкестігін қалыптастырудағы діндердің рөлін талдау, соның ішінде исламның, христиандықтың және басқа діндердің қоғамды біріктіруге тарихи рөлі. - Дінаралық диалогтың мәдени сәйкестікті нығайтуға, экстремизмнің алдын алуға және қоғамдағы толеранттылықты күшейтуге әсерін зерттеу.
Күтілетін және қол жеткізілген нәтижелер	Күтілетін нәтижелер: - дінтану мәліметтері негізінде дінаралық диалог моделін құру. - дінаралық түсіністік үшін білім беру материалдарын әзірлеу. - ұлттық консолидациядағы діндердің рөлінің ғылыми негіздемесі. Жарияланымдар жоспарланады: - Social Science Citation Index, Science Citation Index Expanded, Arts and Humanities Citation Index және (немесе) Web of Science базаларында индекстелетін және (немесе) Scopus базасында CiteScore процентиі кемінде 35 (отыз бес) болатын рецензияланған ғылыми басылымда кемінде 3 (үш) мақала немесе шолу; - ҒЖБССҚК ұсынған шетелдік және (немесе) отандық рецензияланған басылымдарда кемінде 5 (бес) мақала және (немесе) шолу. Мақалалардың біреуі multidisciplinary санатына (көпсалалы немесе пәнаралық тәжірибелік қолдану) жатуы тиіс. Multidisciplinary санатына жатпайтын ҒЖБССҚК Тізім 1-ден отандық журналдар үшін, екі немесе одан да көп санаттарда

	индекстелген ҒЖБССҚК Тізім 1 және 2 журналдары есептеледі. - Кемінде 2 өнертабысқа патент (оның ішінде патентке оң шешім қабылданғаны). - Кемінде 1 (бір) философия докторының (PhD) дайындығы, диссертацияны жобаны аяқтағаннан кейін 2 (екі) жыл ішінде қорғау. Ғылыми-техникалық әлеуетке нәтижелердің әсер ету дәрежесі: Жоба Қазақстандағы дінтану саласындағы зерттеу орталықтарының рөлін күшейтіп, дінаралық өзара әрекеттесуді одан әрі зерттеуге негіз жасайды. Зерттеу нәтижелері діни дәстүрлерді және олардың әлеуметтік әсерін талдаудың жаңа әдістерін әзірлеуге пайдалы болады. Жоба қазақстандық дінтанушы ғалымдардың, социологтардың, тарихшылардың және мәдениеттанушылардың бірлесіп жұмыс істеу алаңы болады, бұл Қазақстанның ғылыми ұйымдарының сапасы мен бәсекеге қабілеттілігін арттырады. Жоба аясында докторанттар PhD диссертацияларын қорғауды жоспарлайды. Нәтижелердің практикалық маңыздылығы: - Зерттеу нәтижелері Қазақстан үшін маңызды әлеуметтік-экономикалық мәні бар ұлттық бірлікті және конфессияаралық татулықты нығайту бағдарламаларына енгізілуі мүмкін. - Жоба тапсырмалары орындалғаннан кейін технологиялар дайындық деңгейі (TRL) №4 деңгейіне сәйкес болады.
Зерттеу тобы мүшелерінің аты-жөні, идентификаторлары (Scopus Author ID, Researcher ID, ORCID, бар болса) және сәйкес профильдерге сілтемелер	1. Бишманов Какимжан Муратжанович Scopus Author ID: 57200247938 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57200247938 Web of Science Researcher ID: LRD-3481-2024 https://www.webofscience.com/wos/author/record/64951575 ORCID: https://orcid.org/0000-0002-6188-6189 2. Курманалиева Айнура Дурбелиновна Scopus Author ID: 57191406408 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191406408 Web of Science Researcher ID: DAZ-8516-2022 https://www.webofscience.com/wos/author/record/10378922 ORCID: https://orcid.org/0000-0001-5299-2695 3. Балтымова Мира Рашидовна Scopus Author ID: 57191108642 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191108642 Web of Science Researcher ID: HPF-8574-2023 https://www.webofscience.com/wos/author/record/HPF-8574-2023 ORCID: https://orcid.org/0000-0002-2758-8436 4. Борбасова Карлыгаш Молдағалиевна Scopus Author ID: 56720320800 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56720320800

	Web of Science Researcher ID: ENQ-2829-2022 https://www.webofscience.com/wos/author/record/19713224 ORCID: https://orcid.org/0000-0002-6013-6810 5. Болшибаева Айгерим Какимжановна Scopus Author ID: 58739119100 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58739119100 Web of Science Researcher ID: AAP-1223-2021 https://www.webofscience.com/wos/author/record/2288455 ORCID: https://orcid.org/0000-0003-1191-4249 6. Муратжан Зарина Scopus ID: 57753906500 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57753906500 Web of Science ResearcherID: LRN-3342-2024 https://www.webofscience.com/wos/author/record/65051435 ORCID: https://orcid.org/0000-0001-5306-1868 7. Кантарбаева Жанна Уринбасаровна Scopus ID: 57195468493 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57195468493 Web of Science ResearcherID: FCY-8378-2022 https://www.webofscience.com/wos/author/record/23468770 ORCID: https://orcid.org/0000-0002-7471-5127 8. Утебаева Динара Сахибовна Scopus Author ID: 57195478189 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57195478189 Web of Science Researcher ID: GDT-1768-2022 https://www.webofscience.com/wos/author/record/29882153 ORCID: http://orcid.org/0000-0001-5371-9738 9. Калякбар Ұлдана Наурзбайқызы ORCID: https://orcid.org/0009-0009-2194-2519 10. Жетпісбай Назерке Жетпісбайқызы ORCID: https://orcid.org/0000-0002-9208-0997
Қолдану	Мақсатты тұтынушылар: - Діни қауымдар мен ұйымдар: Өртүрлі конфессиялар арасындағы өзара әрекеттестікті жақсарту үшін платформаны пайдалану. - Мемлекеттік органдар (Ақпарат және қоғамдық даму министрлігі, Діни істер жөніндегі комитет): Діни саладағы мемлекеттік саясатты әзірлеу және түзету үшін ұсыныстарды қолдану. - Білім беру ұйымдары: Дайындалған материалдарды мектептер мен жоғары оқу орындарының оқу бағдарламаларына енгізу.
Қолданыстағы аналогтармен салыстырғанда басымдыққа ие	Күтілетін нәтижелердің негізгі ғылыми бағытты және ғылым мен технологияның өзге салаларын дамытуға әсері: - Дінтану және теологияның дамуы: Жоба діни мәтіндерді тереңірек түсінуге, жалпы этикалық және философиялық

	ұғымдарды анықтауға ықпал етеді, бұл дінтану ғылымының ғылыми базасын байытады. - Әлеуметтану және мәдениеттану: Діндер мен ұлттық сәйкестік туралы қабылдауды зерттеу көпұлтты қоғамдағы әлеуметтік процестер мен мәдени өзара әрекеттестіктер туралы білімді дамытуға ықпал етеді. - Ақпараттық технологиялар: Интерактивті платформаны әзірлеу әлеуметтік өзара әрекеттестік пен диалогқа бағытталған пайдаланушы интерфейстерін жасау саласындағы инновацияларды ынталандырады. - Конфликтология және бейбітшілік сақтау: Жобаның нәтижелері радикализацияны алдын алу және қоғамдағы бейбітшілікті нығайтуға арналған жаңа тәсілдерді әзірлеуде қолданылуы мүмкін. - Білім беру: Жаңа әдістемелер мен материалдарды білім беру процесіне енгізу білім сапасын көтеруге және төзімді азаматтарды тәрбиелеуге ықпал етеді.
Жарияланымдар тізімі (URL, DOI көрсетілген)	Жарияланымдар мен сұхбаттар: 1. ҚР ҒЖБМ ҒЖБССҚК ұсынған басылымда: Жетпісбай, Н., Бишманов, К., Ачилов, Д. (2025). Исламофобия: деструктивті діни ағымдардың салдары ретінде. Адам әлемі, 103(4), 147-155. https://doi.org/10.48010/aa.v103i4.732 2. «Қоғамдағы діни плюрализм: пайдасы мен қауіптері» атты Ж.О. Кантарбаеваның сұхбаты жарияланды, NUR.KZ, 27 қыркүйек 2025 ж. https://www.nur.kz/society/2290242-religioznyy-plyuralizm-v-obshchestve-kakuyu-polzu-on-neset-i-chem-mozhet-byt-opasen/ 3. К.М. Бишмановтың қатысуымен «Деструктивизмге қарсы іс-қимыл» атты подкаст жарияланды, Jetisu Live, 14.10.2025 г. https://youtu.be/rzEIjH1m3Aw?si=XeklicULL2YXE26b 4. Борбасова К.М., Бишманов К.М., Балтымова М.Р. Сравнительный анализ текстов Корана, Библии и Торы по проблеме межрелигиозного диалога и укрепления общенационального единства // Materials of Scientific and practical conference “Problems of Comparative Philology and Translation Studies”. – Tashkent, November 12-13, 2025. – 886 p. – P. 394-399 file:///C:/Users/ASUS/Downloads/2025_compressed%20(1).pdf
Патент туралы ақпарат	Бишманов К.М., Муратжан З., Болшибаева А.К., Бишманов Ж.Р., Балтымова М.Р., Алимханова А.А., Калякбар Ұ., Какимжанов Б.Р., Кадыров Ж.Н. Үй-жайдың терроризмге қарсы қауіпсіздігін қамтамасыз ету жүйесі. – Патент өнертабысқа №37798. – Ұлттық зияткерлік меншік институты. – 06.02.2026 ж. https://newcab.kazpatent.kz/?!.iD=wjLJ